

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส 32233 ๑๗๖๕
รับที่ : ๙๑๐๗๕๐/๖๒ ๙ ๗ ๘๙
วันที่ : ๑๑ ก.ย. ๖๒ เวลา : ๑๑:๐๐

ด่วนที่สุด

ที่ อ ก ๐๓๐๖/๒๕๖๒

กระทรวงอุตสาหกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
จำนวน ๓ ฉบับ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- ลิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกฎหมายลูกเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒
จำนวน ๑๐๐ ชุด
๔. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นทางเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๑๐๐ ชุด
๕. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พร้อมหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุป รวม ๓ ฉบับ
จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงอุตสาหกรรมขอเสนอร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๓ ฉบับ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔ (๕) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด ชาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงอุตสาหกรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สืบเนื่องจากได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๖ ตอนที่ ๕๖ ก เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ โดยจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กรณีดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป และเพื่อให้กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ จำเป็นต้องออกกฎหมายลำดับรองหลายฉบับ โดยในชั้นนี้มีกฎหมายที่จำเป็นต้องออกโดยเร็วเพื่อให้มีผลบังคับใช้พร้อมกับวันที่พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ จำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑.๑.๑ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเลิกบัญชีประเภทหรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงเดิมที่ออกตามมาตรา ๗
รวม ๖ ฉบับ ได้แก่ (๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
(๒) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (๓)
กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (๔)
กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (๕)
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ (๖)
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกำหนด
บัญชีประเภทหรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงฉบับนี้เสียใหม่ เนื่องจากบัญชีประเภทหรือชนิดของ
โรงงานท้ายกฎกระทรวงเดิมอยู่ภายใต้เงื่อนไขขององค์ประกอบของจำนวนกำลังแรงม้าของเครื่องจักรและ
จำนวนคนงานของคำนิยามคำว่า “โรงงาน” ตามมาตรา ๕ ดิบบ์ที่กำหนดให้ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่
๕ แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ ๕ แรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่
ก็ตาม เมื่อมีการเปลี่ยนองค์ประกอบของจำนวนกำลังแรงม้าของเครื่องจักรและจำนวนคนงานของคำนิยาม
คำว่า “โรงงาน” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเป็นต้องใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ ๕๐ แรงม้าหรือ
กำลังเทียบเท่าตั้งแต่ ๕๐ แรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม
ดังนั้น เพื่อให้การออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือชนิดของโรงงานเป็นไปตามมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒
จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้เพื่อจัดทำบัญชีประเภท หรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงตามมาตรา ๗
เสียใหม่

๑.๑.๒ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน
พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้าย
พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๒ แทน และโดยที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ สำหรับโรงงานจำพวกที่ ๓ ดิบบ์นั้น
ได้บังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน
และใบอนุญาตขยายโรงงานไว้เพียงระดับหนึ่งซึ่งปัจจุบันไม่เหมาะสมกับขนาดของโรงงานที่มีการใช้เครื่องจักร
ที่มีกำลังแรงม้าสูง ๆ ประกอบกับค่าธรรมเนียมอื่นที่กำหนดไว้เดิมไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม
ในปัจจุบัน รวมทั้งยังมีได้มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับกิจการอื่น ๆ นอกเหนือในพระราชบัญญัติ
โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้บัญญัติกิจการหลายประการขึ้นมาใหม่ที่จะต้องมีการกำหนดอัตรา
ค่าธรรมเนียม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมในกฎกระทรวงฉบับที่ ๗
(พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๑.๓ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน (ค่าธรรมเนียมรายปี) ตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากการ
ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้
มีการยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้เข้าอัตราค่าธรรมเนียมท้าย
พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ แทน โดยที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมประกอบ
กิจการโรงงาน (ค่าธรรมเนียมรายปี) สำหรับโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ เดิมนั้นได้แบ่งคับใช้
มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโรงงานไว้เพียงระดับหนึ่ง
ไม่เหมาะสมกับขนาดของโรงงานที่มีการใช้เครื่องที่มีกำลังแรงม้าสูง ๆ ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดอัตรา
ค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโรงงานมีความเหมาะสมกับขนาดของโรงงานยิ่งขึ้น อันจะสอดคล้องกับ
สภาพเศรษฐกิจและ สังคมในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียม
ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดทำร่างกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ ต่อมา
กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีคำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรมที่ ๑๓๖/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา
ร่างกฎหมายลำดับปรองดงามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการฯ ได้มีการ
ประชุมพิจารณาร่างกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๒
ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยที่ประชุมคณะกรรมการได้ร่วมกันพิจารณาร่างกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับแล้ว
มีมติเห็นชอบให้เสนอร่างกฎกระทรวงตามขั้นตอนต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๑.๒.๒ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้นำร่างกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ ไปรับฟังความ
คิดเห็นจากผู้ประกอบกิจการโรงงานและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องต่อ เมื่อวันที่ ๒๐
มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเดอเชลินทาวเวอร์ มีผู้แสดงความคิดเห็น รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๑.๒.๓ กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้นำร่างกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ ลงประกาศ
บนเว็บไซต์กรมโรงงานอุตสาหกรรมในระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อ
รับฟังความคิดเห็นโดยทั่วไป มีผู้แสดงความคิดเห็น รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒.๑ มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติโรงงาน
พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๒ พระราชนูญภูมิภาคว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๔ (๕) กำหนดให้ร่างกฎกระทรวงต้องนำเสนอบรรษัทที่ ๑ จำกัด

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป กฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ
ตาม ๑.๑ มีความจำเป็นต้องให้มีผลใช้บังคับพร้อมกับวันที่พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒
มีผลใช้บังคับ จึงต้องเร่งออกกฎกระทรวงตาม ๑.๑ จึงมีความจำเป็นต้องเสนอเรื่องนี้

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย

๔.๑ สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง

๔.๑.๑ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (กำหนดบัญชีประเภทหรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗ ใหม่) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“ข้อ ๑ ให้ยกเลิกบัญชีท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดบัญชีประเภทหรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้บัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๒ การนำประเภทหรือชนิดของโรงงานที่ออกตามกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตอยู่เดิม เป็นปีนและเปลี่ยนแปลงไปเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ ให้ถือว่าใบอนุญาตดังกล่าวเป็นใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ ๒ ตามมาตรา ๑๑ นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ ”

๔.๑.๒ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ในอนุญาตขยายโรงงาน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ) โดยมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๒) และ (๓) แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ความดังต่อไปนี้แทน

(๒) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท ที่ไม่ใช้เครื่องจักรไม่มีถังห้าสิบแรงม้า”

(๓) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ฉบับละ ๑,๕๐๐ บาท

ที่ใช้เครื่องจักรไม่มีถังห้าสิบแรงม้า”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความใน (๔) (๕) (๒๒) และ (๒๓) แห่งกฎกระทรวง

ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒๑) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“(๒๑) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๖๐,๐๐๐ บาท”

โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หกพัน

แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หกพันแรงม้าแต่ไม่ถึงเจ็ดพันแรงม้า

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ต่อจาก (๒๑) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗
(พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงนี้

“(๒๒) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๖๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เจ็ดพัน
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่เจ็ดพันแรงม้าแต่ไม่ถึงแปดพันแรงม้า

(๒๓) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๗๐,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่แปดพัน
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่แปดพันแรงม้าแต่ไม่ถึงเก้าพันแรงม้า

(๒๔) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๗๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เก้าพัน
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่เก้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงหนึ่งหมื่นแรงม้า

(๒๕) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๘๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งหมื่น
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นแรงม้าแต่ไม่ถึงหนึ่งหมื่นห้าพันแรงม้า

(๒๖) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๙๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งหมื่น
ห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสองหมื่น
แรงม้า

(๒๗) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๑๐๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สองหมื่น
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองหมื่นแรงม้าแต่ไม่ถึงสองหมื่นห้าพันแรงม้า

(๒๘) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๑๑๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สองหมื่น
ห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองหมื่นห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสามหมื่น
แรงม้า

(๒๙) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๑๒๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สามหมื่น
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สามหมื่นแรงม้าแต่ไม่ถึงสามหมื่นห้าพันแรงม้า

(๓๐) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๑๓๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สามหมื่น
ห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สามหมื่นห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสี่หมื่นแรงม้า

(๓๑) ใบอนุญาตประกอบกิจการ ฉบับละ ๑๔๕,๐๐๐ บาท
โรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานในส่วนที่ขยายที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สี่หมื่น
แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สี่หมื่นแรงม้าขึ้นไป

- (๓๒) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๓๓) การโอนใบอนุญาต ฉบับละ ๑,๕๐๐ บาท
(๓๔) การแจ้งกรณีได้รับยกเว้นการ ครั้งละ ๑,๕๐๐ บาท

ขยายโรงงานหรือกรณีลดหรือเพิ่มเครื่องจักรแต่ไม่เข้าข่ายโรงงานหรือ

การเพิ่มน้ำที่อาคารโรงงานหรือการก่อสร้างอาคารโรงงานเพิ่มขึ้น

- (๓๕) ใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง
(ก) บุคคลธรรมด้า ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(ข) นิติบุคคล ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท
(๓๖) การต่ออายุใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรองให้ใช้อัตรา

ตามที่กำหนดใน (๓๕)

- (๓๗) ใบแทนใบอนุญาตตรวจสอบหรือรับรอง ฉบับละ ๑๐๐ บาท”

๔.๓ ร่างกฎหมายทั่วไปที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมประจำกิจกรรม) โดยมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๑) และ (๒) ของข้อ ๔ แห่งกฎหมายทั่วไปที่.. (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

- “(๑) ค่าธรรมเนียมประจำกิจกรรมที่ไม่ใช้เครื่องจักร ปีละ ๓๐๐ บาท
~~~~~
(๒) ค่าธรรมเนียมประจำกิจกรรมที่ใช้เครื่องจักรไม่มีถังห้าสิบแรงม้า ปีละ ๔๕๐ บาท”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความใน (๓) และ (๔) ของข้อ ๔ แห่งกฎหมายทั่วไปที่.. (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒๐) ของข้อ ๔ แห่งกฎหมายทั่วไปที่.. (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“(๒๐) ค่าธรรมเนียมประจำกิจกรรม ปีละ ๑๙,๐๐๐ บาท”
โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หกพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หกพันแรงม้า แต่ไม่มีถังเจ็ดพันแรงม้า

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ต่อจาก (๒๐) ของข้อ ๔ แห่งกฎหมายทั่วไปที่.. (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย กฎหมายทั่วไปนี้

“(๒๑) ค่าธรรมเนียมประจำกิจกรรม ปีละ ๑๙,๕๐๐ บาท”
โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เจ็ดพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่เจ็ดพันแรงม้า แต่ไม่มีถังแปดพันแรงม้า

(๒๒) ค่าธรรมเนียม...

(๒๒) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่แปดพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่แปดพันแรงม้า แต่ไม่ถึงเก้าพันแรงม้า	ปีละ ๒๑,๐๐๐ บาท
(๒๓) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เก้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่เก้าพันแรงม้า แต่ไม่ถึงหนึ่งหมื่นแรงม้า	ปีละ ๒๒,๕๐๐ บาท
(๒๔) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งหมื่นแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หนึ่งหมื่น แรงม้าแต่ไม่ถึงหนึ่งหมื่นห้าพันแรงม้า	ปีละ ๒๕,๕๐๐ บาท
(๒๕) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งหมื่นห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หนึ่งหมื่น ห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสองหมื่นแรงม้า	ปีละ ๒๘,๕๐๐ บาท
(๒๖) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สองหมื่นแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองหมื่น แรงม้าแต่ไม่ถึงสองหมื่นห้าพันแรงม้า	ปีละ ๓๑,๕๐๐ บาท
(๒๗) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สองหมื่นห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองหมื่น ห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสามหมื่นแรงม้า	ปีละ ๓๔,๕๐๐ บาท
(๒๘) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สามหมื่นแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สามหมื่น แรงม้าแต่ไม่ถึงสามหมื่นห้าพันแรงม้า	ปีละ ๓๗,๕๐๐ บาท
(๒๙) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สามหมื่นห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สามหมื่น ห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสี่หมื่นแรงม้า	ปีละ ๔๐,๕๐๐ บาท
(๓๐) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สี่หมื่นแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สี่หมื่นแรงม้า ขึ้นไป	ปีละ ๔๓,๕๐๐ บาท

๔.๒ ข้อกฎหมาย

๔.๒.๑ ร่างกฎหมายทบทวนตาม ๔.๑.๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕
มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๔.๒.๒ ร่างกฎหมายทบทวนตาม ๔.๑.๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่ง
แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๒.๓ ร่างกฎกระทรวงตาม ๔.๑.๓ ออาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ
- ไม่มี -

๖. ผลกระทบ

๖.๑ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (กำหนดบัญชีประเภทหรือชนิดของโรงงานท้ายกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗ ใหม่) ฉบับนี้ ยังคงใช้เค้าโครงประเภทหรือชนิดของโรงงาน ๑๐๗ ลำดับในบัญชีท้ายกฎกระทรวงเดิมมากำหนดประเภท หรือชนิดของโรงงานรวม ๑๐๗ ลำดับเข่นเดิม โดยในส่วนของประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กฎหมายกระทรวงเดิม กำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ เพียงจำพวกเดียว หรือกำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ เพียงจำพวกเดียว หรือกำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ เพียงจำพวกเดียวนั้น ในร่างกฎกระทรวงนี้ยังคงกำหนดเข่นเดิม ในส่วน ของประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กฎหมายกระทรวงเดิมกำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ นั้น ในร่างกฎกระทรวงนี้ยังคงกำหนดให้มีเข่นเดิมแต่จะมีการปรับเปลี่ยนจำนวนกำลังแรงม้าของเครื่องจักร เป็น ๗๕ แรงม้า และจำนวนคนงานเป็น ๗๕ คน ในส่วนของประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กฎหมายกระทรวงเดิม กำหนดให้เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ นั้น ในร่างกฎกระทรวงนี้ จะกำหนดให้มีเฉพาะโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ เท่านั้น และจะมีการปรับเปลี่ยนจำนวนกำลัง แรงม้าของเครื่องจักรเป็น ๗๕ แรงม้า และจำนวนคนงานเป็น ๗๕ คน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ ของคำนิยามคำว่า “โรงงาน” ตามพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ต้องใช้เครื่องจักรตั้งแต่ ๕๐ แรงม้าหรือคนงานตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป ซึ่งการปรับเปลี่ยนจำนวนกำลังแรงม้าของเครื่องจักรมาเป็น ๗๕ แรงม้าและจำนวนคนงานมาเป็น ๗๕ คนนั้น ไม่ส่งผลกระทบกับผู้ประกอบกิจการโรงงานโดยเฉพาะ โรงงานจำพวกที่ ๓ ซึ่งเป็นโรงงานที่มีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากเดิมจะควบคุมที่กำลังแรงม้าของเครื่องจักร ๕๐ แรงม้า และจำนวนคนงาน ๕๐ คนขึ้นไปซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนกำลังแรงม้าของเครื่องจักรและจำนวน คนงานที่กำหนดตามกฎหมายนี้

๖.๒ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ในอนุญาตขยายโรงงาน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ) เดิมได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานไว้ ตั้งแต่ ๕๐๐ บาท (สำหรับโรงงานที่ไม่ใช้เครื่องจักร) ไปจนถึง ๖๐,๐๐๐ บาท (สำหรับโรงงานที่ใช้เครื่องจักร ตั้งแต่ ๖,๐๐๐ แรงม้าขึ้นไป) ซึ่งยังไม่เกินบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ที่กำหนดไว้สูงสุด ๑๐๐,๐๐๐ บาท พระราชบัญญัติโรงงานแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนด
บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใหม่เป็นสูงสุด ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมถึงได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
สำหรับกิจการอื่นไว้ด้วย เนื่องจากกฎกระทรวงเดิมได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วประกอบไม่มีความเหมาะสม
สำหรับโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรสูง ๆ ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้จึงต้องกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
ใบอนุญาตขึ้นใหม่ต่อเนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมในกฎกระทรวงเดิมไปจนถึง ๑๔๕,๐๐๐ บาท (สำหรับ
โรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ แรงม้าขึ้นไป) ซึ่งจะเป็นการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมแบบ
ก้าวหน้า ตามหลักการที่ว่าจึงใช้เครื่องจักรมากก็ต้องชำระค่าธรรมเนียมมากขึ้นตามไปด้วย กรณีนี้ก่อให้เกิด¹
ความเหมาะสมในการชำระค่าธรรมเนียมมากยิ่งขึ้น และไม่เป็นปัญหาสำหรับโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร
จำนวนมาก ๆ เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเงินลงทุนกับอัตราค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บ สำหรับอัตราค่าธรรมเนียม
อื่นที่มีการปรับปรุงแก้ไขหรือที่มีการกำหนดขึ้นใหม่นั้นเป็นอัตราค่าธรรมเนียมที่ไม่มากจนเกินไปเมื่อเทียบกับ²
ต้นทุนของภาครัฐในการดำเนินการตามภารกิจการต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด กรณีนี้จึงไม่เกิดผลกระทบใดกับ³
ผู้ประกอบกิจการโรงงาน บุคคลหรือนิติบุคคลแต่อย่างใด

๖.๓ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน
พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน) เดิมได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๘
(พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมประกอบ
กิจการโรงงาน (ค่าธรรมเนียมรายปี) ไว้ตั้งแต่ปีละ ๑๕๐ บาท (สำหรับโรงงานที่ไม่ใช้เครื่องจักร) ไปจนถึง⁴
๑๕,๐๐๐ บาท (สำหรับโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ ๖,๐๐๐ แรงม้าขึ้นไป) ซึ่งยังไม่เกินบัญชีอัตรา
ค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดไว้สูงสุด ๓๐,๐๐๐ บาท พระราชบัญญัติ
โรงงานแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใหม่เป็นสูงสุด
๑๐๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากกฎกระทรวงเดิมได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วประกอบไม่มีความเหมาะสม
สำหรับโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรสูง ๆ ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้จึงต้องกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
ประกอบกิจการโรงงานขึ้นใหม่ต่อเนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมในกฎกระทรวงเดิมไปจนถึง ๔๓,๕๐๐ บาท
(สำหรับสำหรับโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ แรงม้าขึ้นไป) ซึ่งจะเป็นการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม⁵
แบบก้าวหน้า ตามหลักการที่ว่าจึงใช้เครื่องจักรมากก็ต้องชำระค่าธรรมเนียมมากขึ้นตามไปด้วย กรณีนี้ก่อให้⁶
เกิดความเหมาะสมในการชำระค่าธรรมเนียมมากยิ่งขึ้น และไม่เป็นปัญหาสำหรับโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้⁷
เครื่องจักรจำนวนมาก ๆ เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเงินลงทุนกับอัตราค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บ กรณีนี้จึงไม่เกิด⁸
ผลกระทบใดกับผู้ประกอบกิจการโรงงานแต่อย่างใด

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

- ไม่มี -

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ / อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ไม่มี -

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

- ไม่มี -

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงอุตสาหกรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการร่างกฎหมาย
ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๓ ฉบับ รายละเอียดตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำทราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายสุริยะ จังรุ่งเรืองกิจ

(นายสุริยะ จังรุ่งเรืองกิจ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม
กองกฎหมาย
โทร ๐ ๒๒๐๒ ๓๙๙๑
โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๓๙๙๗
www.diw.go.th